

Mieån

Id.nr.	KC0003
Län	Blekinge
Naturtyp	Sjöar & vattendrag
Värdeetraktsbeskrivning upprättad	2021-12-14
Värdeetraktsbeskrivning senast reviderad	Ingen revidering gjord

ALLMÄN INFORMATION

Värdeetrakten Mieån med en total yta på cirka 3 065 hektar omfattar i princip allt vatten i Mieåns huvudavrinningsområde (HARO 85) inom Blekinge samt allt land som ligger inom 200 meter från vattenytorna (bilaga 1). Mieåns huvudfåra har en sträckning på cirka 27 kilometer inom Blekinge. I länets norra del rinner Mieån genom Ire-Lobergsområdet, ett välbevarat ålderdomligt kulturlandskap. Långasjön utgör ytvattentäkt som försörjer Karlshamn tätort med dricksvatten.

Berggrunden i avrinningsområdet domineras helt av sura bergarter. I den norra delen dominerar gnejsgranit och söderut förekommer mer granodioriter med mindre områden av olika graniter. Dominerande jordart är morän med stråk av isälvsediment utmed Mieåns dalgång. I norra Blekinge består huvudavrinningsområdet av ett kulligt plåtåområde som sluttar långsamt söderut. Plåtåområdet övergår till ett starkt kuperat dallandskap. Både plåtåområdet och dallandskapet är rikt på små sjöar. Dallandskapet övergår söderut till ett sjöfattigt flackare kustland. Två flacka deltaytor har bildats där dalgången når fram till slättlandet i söder, söder och sydost om Långasjön. I vattensystemets Blekingedel finns två typer av sjöar, dels humösa sjöar med gulbrunt relativt surt vatten och dålig buffringsförmåga, dels sjöar med gulgrönt vatten som är något mindre surt och med bättre buffringsförmåga. Det finns inga större tillflöden till huvudfåran.

Hela Mieåns huvudfåra i Blekinge är nationellt utpekad som ett särskilt värdefullt vatten ur kulturmiljövårdssynpunkt för den rika förekomsten av relikta odlade mader samt lämningar efter flottning och vattendrivna hantverksanläggningar. Nedströms Södra Hoka är Mieån nationellt utpekad som värdefullt vatten ur fiskevårdssynpunkt för dess värde för havsvandrande öring. Cirka 66 procent (2 010 hektar) av värdeetraktens yta utgörs av skogsmark och cirka 19 procent (375 hektar) av skogsmarken utgörs i sin tur av lövskog som till minst hälften består av ädellöv (Naturvårdsverket 2020). Under tioårsperioden 2010–2019 förnygringsavverkades cirka åtta procent (164 hektar) av skogsmarken (Skogsstyrelsen 2020).

NATURVÄRDEN

Mien och hela Mieåns huvudfåra uppströms om fördämningen i Norrefors är av riksintresse för naturvärden. Uppströms Jeppshoka är huvudfåran både nationellt och regionalt utpekad som ett värdefullt vatten ur naturvårdssynpunkt för dess rikedom av naturtyper och arter. Även Krokssjöarna och Bredagylet är nationellt och regionalt utpekade som värdefullt ur naturvårdssynpunkt för dess artrikedom. Även Rudegylet och huvudfåran nedströms Asarum är regionalt utpekad som värdefullt vatten ur naturvårdssynpunkt. Inom Mieåns avrinningsområde finns fyra vattenrelaterade naturreservat och tillika natura 2000-områden: Ire, Loberget, Grimsmåla, och Långasjönäs.

I Mieåns vattensystem finns bland annat flodpärlmussla, tjockskalig målarmussla, flodkräfta, sandkrypare, havsvandrande och stationär öring, utter samt glacialrelikten *Mysis relicta* i Stora

Kroksjön. Både strömstare och forsärla häckar i systemet och vid ån finns växtgeografiskt intressanta lokaler för myrlilja (*Narthecium ossifragum*).

Med stöd från Karlshamns kommun och lokala intressen förslags Mieån, inom ramen för regeringsuppdrag till Länsstyrelsen Blekinge år 2015, att ingå i Natura 2000. Regeringen har ännu inte fattat beslut om det förslag som lämnades in.

LANDSKAPSSAMMANHANG

I Mieån finns flera isolerade bestånd av flodpärlmussla, som har fragmenterats genom anläggningen dammar och andra vandringshinder längs huvudfåran. Mieån är kraftigt rensad på de allra flesta strömsträckor, som en anpassning för flottning och för att gynna kraftutvinning. Indämda sträckor tillsammans med rensningarna har gjort att det råder brist på strömmande vattenmiljöer lämpliga för flodpärlmussla, öringungar och andra strömlevande arter.

Denna limniska värdetrakt överlappar två skogliga värdetrakter, "Loberget-Ire-Grimsmåla" i norr och "Pukavik-Ronneby" i söder. Den överlappar även en värdetrakt för odlingslandskapet, "Ire-Loberget" i norr. Inom värdetrakten är det relativt vanligt med intilliggande limniska värdekärnor och värdekärnor för skog eller gräsmarker, framförallt kring Långasjönäs, Grimsmåla och Ire. Detta skapar goda förutsättningar för att bevara och stärka kantzoner och övergångsmiljöer med höga naturvärden såsom svämlövskogar eller andra naturmiljöer med efemärt vatten.

EKOSYSTEMTJÄNSTER

Dessa limniska miljöer tillhandahåller en mängd olika ekosystemtjänster bland annat försörjande ekosystemtjänster såsom livsmedel (till exempel fisk, kräftor) och dricksvatten. Viktiga kulturella ekosystemtjänster är naturupplevelser, friluftsliv (till exempel fritidsfiske). Exempel på viktiga reglerande ekosystemtjänster i sjöar och vattendrag är klimatreglering, lagring av kol i sjösediment och närsaltsretention.

UTMANINGAR

En utmaning är att åtgärda vandrings-/spridningshinder för fisk och andra vattenlevande organismer. De flodpärlmusslor som förekommer i Mieån finns i de norra delarna, från Hoka naturreservat och upp till länsgränsen. Vattenkraften i Mieån kommer att prövas enligt den nationella planen för nya miljövillkor för vattenkraften under år 2023. Även övriga vandringshinder i Mieån behöver åtgärdas och Länsstyrelsen kommer att initiera tillsyn vid anläggningarna i samband med omprövning av vattenkraften.

I den nedersta delen finns idag ett fint havsöringsbestånd, men åns stationära öringsbestånd är svagt och flodpärlmusslan saknar känd förnyring i vattendraget trots återkommande inventeringar och kommer således att dö ut om inte åtgärder vidtas och får effekt.

Återställning av indämda och rensade sträckor är avgörande får åns biologi, men en utmaning med tanke på höga kulturmiljövärden, kraftproduktion och andra intressen.

Andra utmaningar som bland annat pekas ut i bevarandeplanerna för Ire, Loberget och Grimsmåla är försurning, grumling och humifiering, miljögifter, spridning av invasiva arter och främmande fiskarter eller fiskstammar samt påverkan på hydrologin genom exempelvis tillkommande vattenuttag vid låg vattenföring eller uteblivna höglöden som bland annat påverkar svämmiljöerna längs vattendraget.

HÄNSYNSTAGANDE VID PRÖVNING OCH PLANERING

Det är fördelaktigt om hänsyn till värdestraktens kännetecken och karaktär gällande arter, miljöer och landskap iakttas vid markanvändning och rådgivning. Att områden med samma karaktär ligger tillräckligt nära varandra ger bättre förutsättningar för att känsliga arter knutna till limniska miljöer ska överleva.

ÅTGÄRDSBEHOV

- Skyddet av hela Mieån behöver stärkas så att åns kärnvärden bevaras långsiktigt.
- Fortsatt arbete med åtgärder i hela Mieån för fria vattenpassager, ökad konnektivitet (i både upp- och nedströms riktning och i sidled mellan vattendrag och svämplan) återställning av strömmande och forsande sträckor.
- Restaurering av livsmiljöer för öring och flodpärlmussla i delar av Mieån som påverkats av rensning är nödvändigt för att nå gynnsam bevarandestatus för flodpärlmussla.
- Inventering av utterpassager vid vägbroar. Där det idag saknas lämpliga faunapassager för utter vid vägbroar bör sådana anläggas.
- Fortsatt kalkning och effektuppföljning är nödvändigt för att motverka den mänskligt orsakade försurningens negativa konsekvenser.
- Återskapa våtmarker i tillrinningsområdet för att förbättra systemets vattenhållande förmåga och förbättra vattenkvaliteten

REFERENSER

Länsstyrelsen Blekinge (1999). Område av riksintresse för naturvård i Blekinge län, Områdesnummer och namn: NK 7 Ire – Loberget – Mieån.

Länsstyrelsen Blekinge (2019). Plattform för arbetet med grön infrastruktur i Blekinge län. Meddelande 2019:14.

Naturvårdsverket (2020). Nationella marktäckedata, ogeneraliserat basskikt. URL <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Kartor/Nationella-Marktackedata-NMD/Ladda-ned/> [2020-12-15]

Skogsstyrelsen (2020). Utförda avverkningar enligt skillnadsanalys i satellitbilder. URL <https://www.skogsstyrelsen.se/sjalvservice/karttjanster/geodatatjanster/nerladdning-av-geodata/> [2020-12-10]

BILAGA 1. KARTA ÖVER VÄRDETRAKTEN "MIEÅN"

